

Pöytäkirja

9.3.2023

VN/30090/2021

VN/30090/2021-STM-34

2023/1: ESR+:n valtakunnallisen Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kehittämisen ja hyvinvoinnin edistäminen kohti yhdenvertaisuutta -teeman johtoryhmä

Aika maanantai 6.2. klo 13.00 – 15.00

Paikka Hybridi: nh Potentia, OKM Meritullinkatu 10, 2 krs, OKM sekä Teams

Läsnä **Johtoryhmän jäsenet**
Eeva-Riitta Pirhonen, pj, OKM
~~Annakaisa Iivari, pj, STM~~

Elina Palola, STM
Annamari Asikainen, STM
Heli Nederström, OKM
~~Elina Borden, OKM~~
~~Henni Axelin, OKM~~
Jani Lehto, TEM
-

~~Hannu Mars, Etelä-Savon ELY-keskus~~
~~Katri Lehto, Etelä-Pohjanmaan TE-toimisto~~
Päivi Hämäläinen, STM
Merja Niemi, OKM

Pysyvät asiantuntijat
~~Anna-Katri Herranen, Haapaniemi, STM~~
Irmeli Järvenpää, STM
Iida Partanen, Hämeen ELY-keskus
~~Koordinaatiohanke N.N.~~

Johtoryhmän varajäsenet
~~Henni Axelin, OKM~~
~~Anna Cantell Forsbom, vpj, STM~~

~~Riina-Maria Leskelä, STM~~

Sinikka Kauranen, Hämeen ELY-keskus
~~Marja Perälä, Lapin ELY-keskus~~

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen 9:02.

2 Kokouksen asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin muutoksitta.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja 3/2022 hyväksyttiin muutoksitta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

4 ESR+ -ohjelman ajankohtaiset, Hämeen ELY-keskus

Sinikka Kauranen Hämeen ELY-keskuksesta antoi lyhyen tilannekatsauksen. EURA:n suhteen tilanne on lähes sama kuin edellisellä kerralla ja vielääkään ei pystytty hyväksymään EURA:ssa hankkeita. Yhden toteuttajan hankkeiden hyväksyntäpäätöksiä pitäisi pystyä tekemään helmikuun lopussa. Ryhmähankkeiden hyväksymispäätösten pitäisi olla mahdollista maaliskuussa. ELY:llä on ollut auki hankehakuja, joiden rahoituspäätösten tekemistä odotetaan.

Valtakunnallisista teemoista lähes kaikissa on valittu koordinaatiorankkeet ja niiden suhteen rahoitusneuvottelut ovat käynnissä. Koordinaatiorankkeet ovat aloittamassa porrastetusti toimintansa, vaikka virallista rahoituspäätöstä ei ole annettu.

5 Koordinaatiorankkeen valinta

- Tausta: Rahoitusneuvottelut
- Johtoryhmän näkemys esityksestä

Yhdenvertaiseen osallisuuteen –koordinaatiorankke, STM ja Lasten, nuorten ja perheiden yhdenvertaisuus, osallisuus ja tasa-arvo –koordinaatiorankke, OKM rahoitusneuvottelut ovat käynnissä. Molempien koordinaatiorankkeiden neuvotteluissa on edetty hyvin ja hanketoimijat ovat vieneet hanketta eteenpäin STM:n ja OKM:n toiveiden mukaisesti.

Koordinaatiorankkeilta edellytetään yhteistyötä ja yhteistä ohjausryhmää ja nyt on sovittuna koordinaatiorankkeiden, ministeriöiden ja ELY:n yhteistyöpalaveri, jonka tarkoituksena on käydä läpi yhteistyö ja roolitusta. Molemmat koordinaatiorankkeet aloittavat 1.4.2023. Molemmat koordinaatiorankkeet ovat myös strategisia hankkeita ja kaikille strategisille hankkeille on suunnitteilla yhteinen kick off –tilaisuus.

Yhdenvertaiseen osallisuuteen –koordinaatiorankkeen keskiössä on ESR erityistavoite 4.3. Sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen, joka on myös horisontaalinen tavoite, on tämän koordinaatiorankkeen keskeinen tehtävä ja se koskettaa koko ESR toimintalinja 4 sekä mahdollisuuksien mukaan myös EAKR toimintalinjoja ja ESR toimintalinjoja 5 ja 6.

Yhdenvertaiseen osallisuuteen –koordinaatiorankkeen toteuttaja on Terveysten ja hyvinvoinninlaitos. Haetut kokonaiskustannukset vähän alle 3 milj. euroa kolmeksi vuodeksi.

Lasten, nuorten ja perheiden yhdenvertaisuus, osallisuus ja tasa-arvo –koordinaatiorankkeen toteuttajana ovat SOS-lapsikyläsäätiö ja Nuorten Akatemia. Rankkeen yhtenä toteuttajana tulee olemaan myös Opetushallitus. Koska Opetushallitus ei ollut yhtenä hakijana alkuperäisellä hankihakemuksella, pystyy se liittymään hankkeeseen mukaan vasta muutospäätöksen jälkeen. Arvioitu ajankohta toiminnan aloittamiselle on alkusyksystä. Rankketta kuitenkin suunnitellaan myös rahoituksen osalta näiden kolmen toteuttajan yhteistyönä. Opetushallitus haluttiin mukaan, jotta vaikuttamistyötä saataisiin paremmin vietyä strategiselle tasolle sekä virkamies- ja poliittiselle tasolle.

STM on erikseen keskustellut ja selvittänyt Yhdenvertaiseen osallisuuteen –koordinaatiorankkeen kanssa Kykyviisarin verkkoversion liittämistä osaksi koordinaatiorankkeen tehtäviä, kuten hakuilmoituksessa on edellytetty. Koordinaatiorankke tarjoaisi Kykyviisarin ohella hanketoimijoille myös muita mittaus- ja arviointityökaluja. Verkkoversion ohella Kykyviisaria on juurrutettu erilaisiin kansallisiin järjestelmiin ja se tulee mahdollisesti olemaan osana myös DigiFinland-toteutusta.

Johtoryhmän jäsenet näkivät erittäin hyvänä Opetushallituksen osallistumisen koordinaatiorankkeeseen. Puheenjohtaja näki hyvänä varhaiskasvatuksen mukana olon sekä Opetushallituksen mukaan tulon, jolloin koordinaatiorankkeen toiminnan laatu edelleen paranee.

6 Tulevat teemahaut: ajankohtaista valmistelusta

Edellisessä johtoryhmässä päätettiin, että ensimmäiset teeman haut avataan syksyllä 2023. OKM ja STM avaavat haut samanaikaisesti, jotta saadaan toisiaan tukevia hankkeita ja hankkeilla on mahdollisuus hakea rahoitusta molempien ministeriöiden kautta. Johtoryhmässä ei vielä sovittu tarkempaa ajankohtaa haun avaamiselle.

Johtoryhmälle ehdotettiin, että pidettäisiin työpaja hakehaun aiheeksi/aiheiksi. Tätä pidettiin hyvänä ajatuksena ja ehdotettiin myös, että työpajaan kutsutaan johtoryhmän jäsenten lisäksi laajasti eri asiantuntijoita alalta. Ajankohdaksi ajateltiin kesäkuuta, kun hallitusohjelma on tiedossa ja hyvinvointialueilta

on tietoa saatavissa. Nähtiin myös, että voitaisiin rahoittaa puhtaaksi yksi koulutushanke, koska osaamisessa on puutteita.

Puheenjohtaja totesi, että seuraavassa johtoryhmässä keskustellaan hankehaun teemasta ja aikataulutuksesta tarkemmin. ELY voisi omalta osaltaan miettiä, mikä olisi heidän kannaltaan sopiva aikataulutus.

7 Seuraava johtoryhmän kokous

- Hybridi-kokous
- Ajankohta: Riippuen päätöksestä asiakohdassa 5
- Hallitusohjelma-ajankohtaiset agendalla

Seuraava kokous pidetään hybridinä perjantaina 17.3.2023 kello 11:30. Tarjolla salaattilounas.

8 Muut mahdolliset asiat

- OKM-ajankohtaispuheenvuoro lapset ja nuoret –teemasta

Puheenjohtaja kertoi OKM:n tavoitteista seuraavalle hallituskaudelle. Hän näki, että lapset ja nuoret tulevat olemaan seuraavalla hallituskaudella mukana, koska kaikki puolueet mukana näkevät sen tärkeänä.

OKM:llä painopiste tulee olemaan perusopetuksessa, aiemmin on panostettu varhaiskasvatukseen. Tähän vaikuttaa muutamit isot käynnissä olevat muutokset: väestönkehitys; ainoastaan isoissa kasvukeskuksissa (vain pääkaupunkiseutu) väestö lisääntyy ja sekin maahanmuuttajien kautta. Tämä lisää segregatiota, kun entisestään pienissä kunnissa väestö vähenee. Erilaiset haasteet perusopetukseen. Korona ja Ukraina sota näyttäneet, missä haasteita ja uudistamistarpeita. Oman haasteensa tuo myös kuntien muuttunut rooli, kuntien tehtävistä 60% on OKM tehtäviä hyvinvointialueiden tulon jälkeen. Rahoitus tulee vakinaistaa.

OKM on panostanut jo nyt lasten ja nuorten tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen sekä osallisuuteen mm. demokratiakasvatuksen kautta. Hallitusohjelmaan on tuotu tätä näkökulmaa ja yhteistyö esim. STM:n kanssa tarvitaan.

STM:ssä ei ole vielä kovin paljon valmisteltu teemoja hallitusohjelmaan. Lisätalousarvioon tehdyt valmistelut eivät tuottaneet tulosta. STM näkee kuitenkin, että nuorten mielenterveys ja päihteet on yksi teema ja yhteinen OKM:n kanssa. Lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmat ja pahoinvointi on globaali ilmiö. Myös huoli peruspalveluiden tilasta (miten HVA selviää peruspalveluista) voisi olla yksi teema.

- ET Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen lyhyt tilannekatsaus

Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen koordinaatiorahituksen rahoitusneuvottelut on saatu pääsöksen ja toteuttajana ovat Terveystieteiden ja hyvinvoinninlaitos, Lastensuojelun Keskusliitto ry ja Pesäpuu ry. Hanke on aloittanut toimintansa 1.2, vaikka rahoituspäätöstä ei teknisesti vielä voi tehdä EURAssa.

Koordinaatiorahituksen tulee STM:stä ja alueelliset hankkeet rahoitetaan RR-ELYjen kautta. Aluksi rahoitus vuodelle 2023, jonka aikana toiminta käynnistetään ja toimintaa suunnitellaan. Jatkovuodet 2024 ja 2025 sekä optiovuodet. Nimeksi on ehdotettu: Sosiaaliset innovaatiot lastensuojelussa (SOILA) – koordinaatiorahenne.

Ohjausryhmän rooli poikkeaa perinteisestä; alussa lähdetään liikkeelle pienemmällä, ketterällä porukalla, jota myöhemmin laajennetaan. Tavoitteena aidosti hankkeen toimintaan osallistuva ohjausryhmä, joka valmis antamaan hankkeen käyttöön omaa osaamistaan. Koordinaatiorahituksen painopisteet vuodelle 2023 ovat:

- kokonaisuuden vision ja mission luominen yhdessä STM ja RR-ELYjen kanssa
- sos.innovaatioiden osaamisen lisääminen alueilla
- ekosysteemien luominen
- alueellisten kehitystarpeiden näkyväksi tekeminen teeman näkökulmasta
- hakujen ja uusien hakumallien suunnittelu yhdessä rr-elyjen kanssa
- viestinnällisenä roolina tehdä sosiaalisia innovaatioita helpommin lähestyttäväksi kentälle
- ohjausryhmätyöskentelyn käynnistäminen ja uudenlaisen ohjausryhmätyöskentelyn pilotointi
- arviointikehikon luomisen käynnistäminen

Alueelliset hankkeet on alustavasti suunniteltu avattavaksi keväällä 2023. Kaikki RR-Elyt avaavat hankehaut samanaikaisesti. Mahdollinen ensimmäinen haku saattaa olla ideahaku. Näissä hankkeissa oletetaan olevan paljon hanketoteuttajina järjestöjä, jolloin voivat hake STEA:sta omarahoitusosuutta.

Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen kokonaisuudella on liittymäpintaa LANUPE kokonaisuuteen. Toimintaa ei tule olemaan päällekkäistä vaan tulevaa toimintaa. Merja myös muistutti, että ekosysteemejä tehdään aika monella taholla ja eri rahoilla. VM:llä ja valtionkonttorilla on ekosysteemikoulu. Tulisi katsoa yhteen, ettei tehdä päällekkäistä työtä.

- Sosiaalisten innovaatioiden osaamiskeskus

Hankkeen valmistelu ja pilotointi -projektille on nyt tehty EURA2014-järjestelmässä myönteinen rahoituspäätös ja hanke on käynnistynyt 1.2.2023 alkaen. Pää toteuttajana hankkeessa on THL ja osatoteuttajina Suomen Kuntaliitto, Soste, Kuntoutussäätiö, Diak, LUT ja Silta-valmennusyhdistys.

Hankkeessa luodaan pohja ja pilotoidaan sosiaalisten innovaatioiden osaamiskeskusta. Osaamiskeskuksen pilotoinnissa hyödynnetään Innokylän teknistä alustaa. Miten osaamiskeskus jatkuu vuoden jälkeen ja rahoitetaan, on auki. Sosiaalisten innovaatioiden osaamiskeskus –hankkeen taustana toimii komission Pen-Cil –hanke, jossa mukana Belgia (vetäjä), Tsekki, Suomi ja Liettua. Suomen edustajana Pen-Cil –hankkeessa oli TEM. Suomessa DEMOS selvitti, miten täällä on hyödynnetty sosiaalisia innovaatioita.

Pilotointihankkeen alustaksi valittiin Innokylän alusta, koska ei haluttu uutta alustaa, jota taas pitäisi ylläpitää ja päivittää jonkun toimesta. Komissiolla on olemassa tietokanta, johon kootaan sosiaalisia innovaatiota jäsenmaista. Komissio haluaa, että jäsenmaista yksi taho ilmoittaa tiedot tietokantaan ja toimii ”suodattimena” sosiaalisia innovaatioita valittaessa tietokantaan. Osaamiskeskuksen yhtenä toiminnan tavoitteena on toimia edellä mainitussa roolissa.

Pilotointihankkeen ohjausryhmässä edustettuina tällä hetkellä TEM ja ELYt. OKM ja STM näkee, että heillä on keskeinen rooli ja tulisi olla mukana ohjausryhmässä. Kaikissa ESR erityistavoitteessa tavoitteena synnyttää innovaatioita. Iida Partanen lupasi ottaa hanketoimijoihin yhteyttä ja asettamispäätöksellä esittämään myös OKM:ää ja STM:ää jäseniksi.

- Jäsenmuutokset pyydetään toimittamaan STM:n kirjaamoon tunnuksella VN/30090/2021

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 14:30.

Merja Niemi
Sihteeri

Eeva-Riitta Pirhonen
Puheenjohtaja

Jakelu Johtoryhmän jäsenet ja varajäsenet
Johtoryhmän pysyvät asiantuntijat

Tiedoksi

VN/30090/2021-STM-34

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: